

Spahija Kozlić*

IV. MEDITERANSKI KORIJENI FILOZOFIJE

U Splitu su u vremenu od 25. do 27. marta ove godine po četvrti put zaredom održani Mediteranski korijeni filozofije, simpozij koji kontinuirano promišlja Mediteran kao kolijevku zapadnoevropske civilizacije. U okviru ovog dvodnevnog skupa interdisciplinarno su tematizirani različiti kulturološki aspekti uticaja izvorne filozofije Mediterana na savremeni evropski milje, od njegovih filozofskih korijena pa do Mediterana kao globalnog civilizacijskog prostora.

Organizatori, Hrvatsko filozofsko društvo i Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, nastojali su izabrane rasprave grupirati u nekoliko tematskih cjelina: mediteransko utemeljenje zapadne filozofije, promišljanje specifičnosti mediteranskog multikulturnog prostora, poticaj ove filozofije na utemeljenju globalnog ethosa i Mediteran kao globalizacijska paradigma.

Bez obzira što je simpozij „star“ svega četiri godine, on se već etablirao kao evropski značajan skup koji privlači istraživače sa prostora Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Belgije, Srbije i Makedonije, te, u rasponu od antike do savremenosti, pokriva različita disciplinarna područja: od kulturologije i religiologije, preko prava, lingvistike i povijesti, do ekonomije, fizike i filozofije.

Ovogodišnje mediteranske korijene filozofije otvorio je plenarnim izlaganjem najznamenitiji stručnjak za mediteransku kulturu, profesor Predrag Matvejević, čiji je *Mediteranski brevijar* do sada preveden na više od dvadeset jezika. Uz njegovo plenarno izlaganje korenspondirala je i promocija njegove najnovije knjige *Kruh naš*, koja je javnosti zvanično predstavljena na kraju prvog dana simpozija.

* Mr.sc. Spahija Kozlić, Pravni fakultet Univerziteta u Zenici.

Bosnu i Hercegovinu su ove godine raznolikom tematikom „predstavljali“ nastavnici i saradnici Univerziteta u Zenici i to Željko Škuljević sa Pedagoškog, te Dževad Drino i Spahija Kozlić sa Pravnog fakulteta UNZE. Škuljević je izlagao o temi *Mediterranske družice*, radu u kojem se želi filozofskoj pozornosti približiti gotovo zaboravljena priča o grčkim heterama, „štićenicama boginje ljubavi Afrodite“. To je zbog toga što su tvrdnje o njima kao robinjama, zabavljačicama i „spavaoničkoj robi“ rezultat nepoznavanja pravih činjenica ali i lažnog višestoljetnog moraliziranja i ideologiziranja. Rad između ostalog rezultira zaključkom kako mediteranske družice, između ostalih i Frina, kćerka Epiklova iz Tespije, nisu neobrazovane i neinteligentne, kako im se u pravilu spočitavalo.

Dževad Drino je u radu pod naslovom *Meteki, peregrini, forensi – stranci u mediteranskim gradovima*, slušaocima približio položaj stranaca u grčkim polisima, gradovima Rimske imperije i srednjovjekovnim središtima društvenog života koristeći mnoštvo zanemarenih izvora. Oni su, što se moglo primijetiti u zaključcima samog izlaganja, bacili novo svjetlo o tome kakav je društveni i pravni status stranaca bio na području Mediterana.

Spahija Kozlić je izložio rad pod nazivom *Umijeće Mediterana. Aréthê techne i kibernetika* sa namjerom da iznova ukaže na jedno od fundamentalnih pitanja savremenog doba, a to je: zbog čega su tehnika i znanost još uvijek isključivi prostori „deponovanja“ razumijevanja cjeline svijeta?. Na ovo pitanje je odgovoreno kroz elaboraciju pojmova techne, tehnika i kibernetika i to sa ciljem da se podvuče opasnost od preusmjeravanja tehničke vještine ovladavanja prirodom na prostor širokog spektra društvenih odnosa, koja je vidljiva u različitim kibernetičkim intencijama društvenog kretanja na kraju 20. i početkom 21. stoljeća.